

Ристевски Д., Поп-Николов Д., Арсов Т., Ристевски Т.

ФРЕКВЕНЦИЈА НА ОРАЛНАТА КАНДИДИЈАЗА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО КЛАСИЧНИ АКРИЛАТНИ ПРОТЕЗИ И ПРОТЕЗИ СО МЕТАЛЕН СКЕЛЕТ

ВОЕНА БОЛНИЦА - Скопје, Одделение за стоматологија

Во период од една година, на нашето одделение е испитувана оралната кандидијаза, кај 90 пациенти од кои 49 беа со класични акрилатни протези, а 41 со протези со метален скелет. Кај пациентите со класични акрилатни протези застапеноста на кандидијазата изнесуваше 3,33%, а кај скелетираните протези 5,55%, што наведува на заклучок дека оралната кандидијаза е повеќе застапена кај пациентите со протези со метален скелет.

Клучни зборови: кандидијаза, орална; кандида албиканс; протези, парцијални, подвижни; протези, тотални

Оралната кандидијаза претставува воспаление на оралната лигавица предизвикано од *Candida albicans*. Оваа состојба во устата се потенцира со секој вид подвижни протези, бидејќи алопластичниот материјал и подвижноста дејствуваат на оралната лигавица, создавајќи застојна хиперимија со нарушување на ацидобазната рамнотежа и зголемувајќи ја концентрацијата на гликогенот во ткивото. Ретенцијата на храна и неможноста лигавицата да оддава топлина, при постојана влага и намалена оксигенација, создаваат благоприятни услови за развој на условно патогените габички од родот *Candida albicans*. Притоа, не смее да се потцени ни општата здравствена состојба.

Воспалената лигавица е светлоцрвена, мека, а на местата што се во допир со протезите е сунѓереста. Зафатените површини се покриени со мали црвени точки или пак се појавува дифузен еритем. Болеста може да се манифестира и без субјективни симптоми, а

понекогаш пациентите се жалат на пецкање и напнатост под протезите.

Патохистолошкиот наод се карактеризира со хиперплазија на рожестиот епител и со присуство на *Candida albicans* во горната третина на спинозниот слој. Крзното е едематозно, со густа инфилтрација на лимфоцити и плазмоцити. Ова заболување е во постојан пораст. Застапеноста на оралната кандидијаза кај стари лица, според Đukanović и соработниците (1), се среќава во 54%, во 40% според Накова (5) кај пациенти со морфолошки промени на јазикот, додека според Martin (4), таа е застапена во 30% до 50%, кај пациенти со протези.

Протезите со метален скелет имаат, исто така, негативно дејство врз лигавицата, бидејќи лошата термичка обработка и порозноста создаваат можност за постојана задршка и распаѓање на органските материји. Со тоа се нарушува и рН факторот, што доведува до јонизација на одредени метали од легурата. Таа подlegнува на корозија, предизвикува надразнување на лигавицата и се создаваат услови за развој на орална кандидијаза (2).

Целта на овој труд е да ги прикажеме нашите резултати од испитувањето на оралната кандидијаза, кај пациенти со класични акрилатни протези, односно кај пациенти со протези со метален скелет, користејќи притоа клинички и микробиолошки испитувања.

Материјал и метод

Во периодот од I. IV 1991 до I. V 1992 година испитани се 90 пациенти, од кои 49 (54,44%) носеле класични акрилатни протези (КАП), а 41 (45,56%) протези со метален скелет (ПМС). Од испитаните, 46 (51,11%) беа жени и 44 (48,89%) мажи. Нивната здравствена состојба се движеше во нормалата - врз база на резултатите од рутинските лабораторато-

риски испитувања на крвната слика, SMA-12 и урината. Еден месец пред земањето на микробиолошкиот материјал со брис од оралната лигавица и од површината на протезата што е во допир со лигавицата, пациентите не земаа никакви лекаства, кои би создале потенцијални услови за развој на *Candida albicans*. Микробиолошкиот материјал се обработуваше во Заводот за превентивномедицинска заштита по методот на засејување на сладен агар при рН 6,4 и на температура од 24°C-26°C.

Испитаниците беа одредувани по методот на случаен избор, а нивната старост се движеше од 38 до 60 години. Носењето на протезите се движеше од 4 до 6 години, со дневно носење - просечно 15 часа.

Резултати

Резултатите од изложеното испитување се претставени на табела број 1.

ТАБЕЛА 1. ДИСТРИБУЦИЈА НА ЗАСТАПЕНОСТА НА ОРАЛНАТА КАНДИДИЈАЗА

Испитаници	Број (%)	Број (%) со потврдена орална кандијаза
Со класични акрилатни протези	49 (54,44)	3 (3,33)
Со протези со метален скелет	41 (45,56)	5 (5,55)
ВКУПНО	90 (100)	8 (8,88)

Дискусија

Од извршениот клинички преглед и микробиолошките испитувања кај нашите испитаници, оралната кандидијаза беше потврдена кај вкупно 8 лица (8,88%), при носење на протезите во просек 5 години. Споредувајќи ја застапеноста на оралната кандидијаза кај испитаниците со КАП (3,33%) со резултатите кај испитаниците со ПМС (5,55%), добиените резултати наведуваат на заклучок дека фреквенцијата на оралната кандидијаза е повеќе застапена кај ПМС отколку кај пациентите со КАП.

Застапеноста на оралната кандидијаза кај нашите испитаници со протези од 8,88% е незначително помала од резултатите на Martin (4) кој наведува дека фреквенцијата на оралната кандидијаза кај протезираните пациенти се движи од 27% до 64%, но со забелешка дека тука се и испитаниците со хро-

нични системски заболувања. Нашите резултати се пониски и во однос на резултатите за застапеноста на оралната кандидијаза што ги добил Joković со сор. (3), при што е установено дека ова заболување кај здрави лица се движи од 10,8% до 28,4%. Истата констатација се однесува и на испитувањата на Nešković и сор. (6), кои наведуваат дека кандидијазата е застапена кај 35%-45%.

Врз основа на добиените резултати може да се заклучи дека оралната кандидијаза кај нашите пациенти, здрави лица кои носат протези, е застапена просечно со 8,88%.

Оралната кандидијаза кај пациентите со класични акрилатни протези е застапена со 3,33%, додека кај пациентите со протези со метален скелет со 5,55%, од што може да заклучиме дека фреквенцијата на ова заболување има поголема застапеност кај пациентите со протези со метален скелет.

Summary

FREQUENCY OF ORAL CANDIDIASIS AMONG CLASSICAL ACRYLIC DENTURES AND DENTURES WITH METAL SKELETON WEARERS

Ristovski D., Pop-Nikolov D., Arsov T., Ristovski T.

In the course of one year, at our department a research on oral candidiasis was carried out. The investigation was performed on 90 individuals, 49 of them wearing classical acrylic dentures, and 41 wearing dentures with metal skeleton. It was found that frequency of oral candidiasis among those individuals wearing classical acrylic dentures is 3,33%, and 5,55% among those with metal skeleton dentures. This supports the conclusion that oral candidiasis is more frequent among patients wearing dentures with metal skeleton.

Key words: candidiasis, oral; *Candida albicans*; denture, complete, removable; denture, partial, removable

Литература

1. DUKANOVIĆ D, ILIĆ M. Promena na jeziku u senijumu. Макед Стоматол Прегл 1978; 2(1-2): 92.
2. ILIĆ D. Primena metala i njihovih legura u savremenoj stomatološkoj protetici i njihov uticaj na organizam. Stomatol GI Srb 1971; (vanred br): 387-93.
3. JOKOVIĆ B, RADULOVIĆ Š. Savremeno viđenje problema kandidijaze. Vojnosanitet Pregl 1981; 38(5): 377-80.
4. MARTIN M. Oral candidosis. Luxfort Medical Communications, Liverpool 1985: 44pp.
5. НАКОВА М, БЕЛАЗЕЛКОСКА З, КОРУНОВСКА В. Присуството на Candida albicans во зависност од морфолошките варијации на dorsum linguae и рН на саливата. Макед Стоматол Прегл 1988; 12(3-4) 161.
6. NEŠKOVIĆ P, ŠĆEPAN V, VOJNOVIĆ O. Nalaz gljivica iz roda Candida u usnoj duplji kod osoba različitog uzrasta. Stomatol GI Srb 1971; (vanred br): 175-8.